

Του ΒΑΓΓΕΛΗ ΒΑΓΓΕΛΑΤΟΥ

Η Ελένη Σαραντίτη είναι από τους ανθρώπους που διατηρούν μια σπάνια και ζωντανή επαφή με τους μύθους. Στο τελευταίο της βιβλίο «Η Θυσία» (εκδόσεις Πατάκη) γεμίζει 380 σελίδες με τις αναμνήσεις του Λεωνίδα από τη ζωή του, όπως τις ανακαλεί το βράδυ πριν από τη μάχη στις Θερμοπύλες. Η διαφορετική προσέγγιση του ανθρώπου, που σταμάτησε το πέρασμα της Ασίας στην Ευρώπη, κάνει αυτό το ιστορικό μυθιστόρημα ιδιαίτερα ενδιαφέρον. Σκοπός της Ελένης Σαραντίτη ήταν «να προσεγγίσει τον άνθρωπο Λεωνίδα και να κάνει γνωστό στον αναγνώστη έναν πραγματικά αξιοθαύμαστο άντρα, που έζησε μες στην αγάπη και για την αγάπη οδηγήθηκε στον δρόμο της θυσίας, έναν άνθρωπο πολύ ταπεινό, ήπιο και σεμνό, μολοντί αριστοκράτης από κούνια και απόγονος της γενιάς του Ηρακλή».

Δεν το έκανε, όμως, με συμβατικό τρόπο. Λάτρης της Ιστορίας, μας ομολογεί πως απολαμβάνει να χάνεται σε άλλες εποχές. Η πρώτη της επαφή με τον Λεωνίδα έρχεται, φυσικά, από τα παιδικά της χρόνια. Θυμάται μεγαλώνοντας στην πατρίδα της, τη Λακωνία, τους μεγάλους να διηγούνται την ιστορία του βασιλιά των Λακεδαιμονίων σαν παραμύθι στα «νυχτέρια εργασίας», όταν μαζεύονταν σε αποθήκες για να επεξεργαστούν καρπούς και είχαν «παραμυθούδες» να τους λένε παραμύθια. Στις αφηγήσεις τους ανακάτευαν ιστορίες από την αρχαιότητα μέχρι και την Επανάσταση του '21, σε ένα μίγμα που έβρισκε και βρίσκει μαγικό.

Ισως γι' αυτό και δεν μπορεί να ξεχωρίσει πότε ο Λεωνίδας μπήκε στο μυαλό της. Στο προηγούμενο, πάντως, βιβλίο της, «Ο Κάβος του Αγίου Αγγέλου», γράφει για την πανέμορφη ξαδέρφη του, που χρειάστηκε να αυτοτραυματιστεί για να αντιμετωπίσει τον πόνο για τον χαμό του.

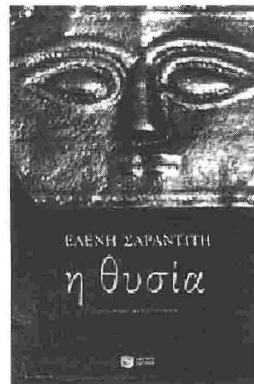
Τους μύθους για τον Λεωνίδα, όπως μας λέει, τους έμπλεξε με το προϊόν της έρευνας – από τον Ηρόδοτο και τον Ξενοφώντα μέχρι τα Λακωνικά Ημερολόγια του 1850 – που της πήρε κάτι παραπάνω από τρία χρόνια. Ψάχνοντας τις πηγές βρήκε πως υπήρχαν και άλλες διαστάσεις της προσωπικότητάς του.

«Ο Λεωνίδας ήταν ο Χριστός της Σπάρτης»

Η Ελένη Σαραντίτη στο μυθιστόρημά της «Η Θυσία» ζωγραφίζει ένα πορτρέτο του ήρωα που δίνει έμφαση στις ανθρώπινες πλευρές του

Η συγγραφέας πρωτόκουσε για τον Λεωνίδα στα παιδικά της χρόνια, στη Λακωνία, από τις «παραμυθούδες» στα νυχτέρια

μαρο και σίδερο;», απαντά η συγγραφέας. «Κανείς δεν μας είπε αν δίστασε, αν έκλαψε, αν γέλασε, αν μετάνιωσε, τι βίωσε, αν ένιωσε θύμα που βρέθηκε να πολεμάει μόνος στο τέλος, με όλους τους υπόλοιπους να περιμένουν να τελειώσουν οι ιερές εκχειρίσεις για να ξεκινήσουν. Οι καλύτεροι μιας κοινωνίας, ξέροντας πως δεν θα ξαναγυρίσουν ποτέ, ξέροντας ότι θα αντιμετώπιζαν κατά τον Ηρόδοτο ένα εκατομμύριο και κατά τους σημερινούς ιστορικούς τετρακόσιες χιλιάδες άνδρες, έφυγαν

για παράδειγμα, στη Σπάρτη ο νόμος έλεγε πως οι οι γυναίκες έπρεπε να παντρεύονται μετά τα 20 για να έχουν απολαύσει τη ζωή τους, αλλά οι άντρες έπρεπε οπωσδήποτε να παντρεύονται και να κάνουν παιδιά ως τα 35, αλλιώς τους χλευάζαν. Ο Λεωνίδας, παραδόξως, παντρεύτηκε την ανιψιά του Γοργώ μετά τα 45. Πιθανώς ως τότε είχε έναν μυστικό ή παράνομο δεσμό.

Ταυτόχρονα, η «Θυσία» σε μια ατέλειωτη σειρά από φλας μπακ στη ζωή του Λεωνίδα, δίνει μια αναλυτική όψη της ζωής στην αρχαία Σπάρτη, με προσοχή στη λεπτομέρεια και ντοκιμαντερίστικες σχεδόν περιγραφές. Η συγγραφέας παραδέχεται πως προτιμά τη

μη γραμμική, τη μη λεία αφήγηση με τα αμέτρητα φλας μπακ και το ανακάτεμα του μυθικού με το ιστορικό, παρ' ό,τι το κλασικό του θέματος μπορεί να έδειχνε προς μία πιο αναμενόμενη και εύκολη προσέγγιση.

Η αλήθεια είναι πως το τελευταίο πράγμα που περιμένει κανείς σε ένα βιβλίο για τον Λεωνίδα είναι να τον βάζει λίγο πριν από την τελευταία σύγκρουση να ανατρέχει με το μυαλό του στα λιβάδια και τον αγαπημένο του ποταμό. Σαν κανονικός άνθρωπος. Γιατί;

«Μάθαμε όλοι στο σχολείο για τον ήρωα που αντιστάθηκε στους αμέτρητους βαρβάρους. Ήταν, όμως, ένας άνθρωπος από μάρ-

χωρίς να κοιτάζουν καν πίσω τους – όπως γράφτηκε. Μόνον ο Λεωνίδας γύρισε και κοίταξε». Και η Ελένη Σαραντίτη καταλήγει πως, αν και η αναλογία είναι παρακινδυνευμένη, «ο Λεωνίδας πήγε σαν τον Χριστό εν γνώσει του να θανατωθεί και να θυσιαστεί για τους άλλους».

Η συγγραφέας, τέλος, αναγνωρίζει πως οι κινηματογραφικοί «ζοο» είναι φιλοελληνική παραγωγή και παρουσιάζει τους Πέρσες ως τέρατα. Πιστεύει, όμως, ότι για χάρη των θεατών έγινε παρωδία, γεμάτη λάθη, και απέφυγε επιμελώς πράγματα που λόγω διαφορών πολιτισμών δεν θα ήταν κατανοητά. *